

Benelux-Regelgeving inzake tekeningen of modellen¹

III Memorie van toelichting bij het Benelux-verdrag en de Eenvormige wet inzake tekeningen of modellen

-
1. *Deze tekst is een uitgave verzorgd door het Benelux-Merkenbureau. Hoewel er bij het verzorgen ervan de uiterste zorg is nagestreefd, kan voor de aanwezigheid van eventuele type- en overschrijffouten of onvolledigheden niet worden ingestaan. Er kunnen op basis van, of naar aanleiding van deze tekst dan ook geen rechten jegens het Benelux-Merkenbureau of derden worden geclaimd. De auteur(s), redacteur(en) en het Benelux-Merkenbureau aanvaarden deswege geen aansprakelijkheid.*

Memorie van toelichting bij het Benelux-verdrag van de Eenvormige wet inzake tekeningen of modellen

III-2

A. Inleiding

Te Brussel werd op 19 maart 1962 het Benelux-verdrag betreffende de eenvormige wet inzake de warenmerken ondertekend. Ook op het gebied van tekeningen of modellen werd het nuttig geacht over te gaan tot het in overeenstemming brengen van de wetgevingen. Immers de bescherming van tekeningen of modellen wordt over het algemeen eveneens verwezenlijkt door het verlenen van uitsluitende rechten. In de inleiding van de Toelichting tot genoemd verdrag wordt opgemerkt dat het toekennen van dergelijke rechten op nationale basis een belemmering kan vormen voor het vrije goederenverkeer tussen de Benelux-staten. Daarin zijn tevens de redenen besproken welke geleid hebben tot de invoering van een eenvormige wet. Daar deze redenen geheel dezelfde zijn voor de tekeningen of modellen moge hiernaar worden verwezen.

Wel dienen hier enkele vraagstukken te worden besproken welke voortspruiten uit bepaalde eigenaardigheden van de tekeningen of modellenbescherming en de wijze waarop deze tot dusverre in de drie Staten werd verwezenlijkt. Van deze Staten bezit slechts België thans een bescherming van tekeningen of modellen, die geregeld is bij een speciale wet (Koninklijk Besluit nr. 91 van 29 januari 1935). In Luxemburg en Nederland bestaat er in dit opzicht slechts bescherming voor de voorwerpen welke als werken van op nijverheid toegepaste kunst worden beschouwd en waarvan de namaak een onrechtmatige daad oplevert.

De uitdrukking "tekeningen of modellen" heeft betrekking op het uiterlijk van een voortbrengsel dat een gebruiksfunctie heeft. Een nadere verklaring hiervan wordt gegeven in de algemene opmerkingen betreffende de eenvormige wet.

De bescherming van tekeningen of modellen (in het vervolg kortheidshalve "modellenbescherming" te noemen) beoogt gedurende een bepaalde tijd de namaak van de door de industriëlen en ambachtslieden gekozen modellen te verhinderen. Evenals de merkenbescherming is zij derhalve een specifieke, wettelijk geregelde, vorm van bescherming.

Men zou derhalve de vraag kunnen stellen of niet volstaan kan worden de bescherming van de modellen door het gemene recht te verwezenlijken en het aan de rechter over te laten in ieder bijzonder geval van nabootsing te beoordelen of een onrechtmatige daad aanwezig is. Dit heeft evenwel bezwaren: enerzijds staat dan niet vóór de beslissing van de rechter vast, wat al dan niet geoorloofd is, maar moet dit in ieder bijzonder geval door hem worden vastgesteld en anderzijds kan in die gevallen waarin een nabootsing onrechtmatig wordt geoordeeld, de daaruit voortvloeiende bescherming onbepaald lang voortduren. Het is echter geenszins gewenst, dat op dit gebied monopolies van onbepaalde duur zouden bestaan. Daardoor zou er een zekere verstarring ontstaan. De in het ontwerp van wet gekozen langste tijdsduur voor het uitsluitend recht, te weten vijftien jaren, is het resultaat van afweging tussen de eigen belangen van de houder van het recht en de eisen van de vrije mededinging.

Voorts moet rekening worden gehouden met het feit dat het model in sommige gevallen een werk van op nijverheid toegepaste kunst kan zijn. Is dit het geval dan zal het model tevens door de auteurswet worden beschermd. Men heeft dan te maken met cumulatie van industriële en artistieke eigendom.

Naar aanleiding hiervan kan men de vraag stellen of men niet, gelijk dit in België bij het Koninklijk Besluit nr. 91 van 29 januari 1935 is geschied, alle modellen - daaronder begrepen de niet artistieke modellen - door middel van de auteurswet zou kunnen beschermen.

Dit zou inderdaad een oplossing kunnen zijn, ware het niet dat hieraan nadelen zijn verbonden; ten eerste is de beschermingsduur, welke de auteurswet verleent bijzonder lang -

voor natuurlijke personen tot 50 jaren na hun dood - en ten tweede behoeven auteursrechten niet te worden ingeschreven, zodat het publiek niet op eenvoudige wijze kennis kan nemen van de beschermde vormen. Teneinde deze bezwaren op te heffen wenst men in België een ander stelsel van bescherming dan dat welk het genoemde Koninklijk Besluit toekent. Terwijl men aldaar van oordeel is dat de thans geldende bescherming te veel omvattend is, is men in Luxemburg en Nederland, waar slechts de werken van op nijverheid toegepaste kunst wettelijk beschermd worden, van mening dat het gebied van de voor de bescherming in aanmerking komende voortbrengselen te beperkt is.

Aldus heeft men de voorkeur gegeven aan de in het ontwerp neergelegde regeling, welke voorziet in een bijzondere bescherming van de modellen, ongeacht of zij al dan niet werken van op nijverheid toegepaste kunst zijn.

Hiermede wordt voor de gezamenlijke Beneluxlanden dezelfde weg ingeslagen als die welke in een aantal andere landen reeds lang wordt gevolgd, waar dit stelsel internationaal wordt beheerst door het verdrag van Parijs tot bescherming van de industriële eigendom.

Op dit ogenblik zijn België en Nederland partij bij de Overeenkomst van 's-Gravenhage van 6 november 1925 betreffende het internationaal depot van tekeningen of modellen van nijverheid, herzien te Londen op 2 juni 1934, terwijl Luxemburg bij deze overeenkomst geen partij is.

Deze overeenkomst heeft nooit toepassing kunnen vinden in Nederland bij gebreke aan een speciale nationale wetgeving.

Overigens heeft de tekst van Londen nooit volledige voldoening gegeven aan de Beneluxlanden wegens de onvoldoende publicatie van de gedeponeerde modellen en wegens de mogelijkheid van een geheim depot van te lange duur.

Deze nadelen zijn opgeheven in de tekst als herzien te 's-Gravenhage op 28 november 1960, welke ondertekend is door de drie Beneluxlanden, maar nog niet in werking is getreden.

Het huidige ontwerp van verdrag en eenvormige wet gaat er van uit, dat de Overeenkomst van 's-Gravenhage in de Londense tekst van 1934 door België en Nederland werd opgezegd, maar dat de Overeenkomst in de tekst van 's-Gravenhage van 1960 in werking is getreden in de drie Beneluxlanden.

In geval de Overeenkomst van 's-Gravenhage in de tekst van 1960 op grond van het bepaalde in artikel 26 niet in werking zou treden vóór deze eenvormige wet, zou de goedkeuringswet van dit verdrag en eenvormige wet moeten bepalen dat de artikelen, die betrekking hebben op het internationaal depot, eerst in werking treden op hetzelfde tijdstip als de tekst van 1960.

Aangezien men de mogelijkheid tot modellenbescherming heeft geopend voor het uiterlijk van een voortbrengsel ongeacht of dit al dan niet kunstzinnig is, heeft men uiteraard rekening moeten houden met de mogelijkheid van cumulatie van modellen- en auteursrechtbescherming. Het werd niet wenselijk geoordeeld bij een wet op de modellen belangrijke wijzigingen aan te brengen in het bestaande auteursrecht. Daarom heeft men naast de bescherming krachtens deze wet de bescherming krachtens de nationale en internationale wetgeving op het auteursrecht gehandhaafd evenwel slechts voor de modellen welke een duidelijk kunstzinnig karakter vertonen (art. 21 en volgende). Voor deze laatste gelden de hierboven genoemde bezwaren in veel mindere mate; de aan een kunstzinnig ontwerp ten grondslag liggende prestatie motiveert een langere beschermingsduur, terwijl een voorwerp van kunst zich als zodanig en dientengevolge als object van auteursrechtbescherming laat herkennen, zodat inschrijving minder nodig is. Evenwel bepaalt de wet, teneinde verschillende uitlegging betreffende het kunstzinnig karakter van een voortbrengsel te vermijden, dat slechts modellen die een duidelijk kunstzinnig karakter vertonen door de auteurswet worden beschermd.

Met dit criterium is niet alleen de rechter, maar ook het publiek gebaat. Voor verdere gegevens moge hier naar de toelichting op het tweede hoofdstuk van de eenvormige wet worden verwezen.

De eenvormige wet stelt als voorwaarde voor de bescherming van een model de eis, dat dit nieuw moet zijn (artikel 4). Echter heeft men om technische en financiële redenen van de mogelijkheid van een nieuwheidsonderzoek moeten afzien. In geen van de drie landen beschikt men op dit oogenblik over het voor dit onderzoek benodigde documentatiemateriaal. Dit documentatiemateriaal zou niet slechts alle gedeponeerde modellen moeten bevatten, maar eveneens alle niet gedeponeerde modellen die op een bepaald tijdstip kunnen worden beschouwd een feitelijke bekendheid te genieten in de belanghebbende kringen. Het samenstellen van een zodanig documentatiemateriaal zou zeer kostbaar en tijdrovend zijn en bovendien is het twijfelachtig of de voor de redelijke betrouwbaarheid van het onderzoek benodigde volledigheid kan worden bereikt.

Het overgangsrecht is in het ontwerp van wet anders geregeld dan in de eenvormige wet inzake de warenmerken. De drie Beneluxlanden bezitten thans geheel verschillende wetgevingen. Door de omstandigheid dat slechts België een bescherming van modellen kent door een speciale wetgeving, volgens welke het recht op een tekening of model verkregen wordt door het ontwerpen alleen, is het aantal beschermde modellen aldaar veel groter dan in Luxemburg en Nederland. Dit is de reden, dat de op nationaal plan verkregen rechten op modellen zich niet over het gebied der andere staten uitbreiden, in tegenstelling tot het voor de merken aanvaarde stelsel. Slechts de na het in werking treden van de eenvormige wet gedeponeerde modellen zullen in het gehele Beneluxgebied bescherming kunnen genieten. Hoewel tengevolge van deze maatregel de eenvormigheid van de van kracht zijnde rechten pas na langere tijd verwezenlijkt zal worden, levert dit in de praktijk geen groot bezwaar op, vermits de modellen in sterke mate door de steeds wisselende smaak van het publiek worden bepaald en dientengevolge de modellen welke geen duidelijk kunstzinnig karakter vertonen dikwijls slechts een betrekkelijk kortstondig bestaan hebben.

Aldus zal ondanks de lange duur van het auteursrecht, de eenvormigheid na een periode van 10 tot 15 jaren praktisch wel verwezenlijkt zijn.

Een ander verschil met het overgangsrecht betreffende de merken bestaat in het ontbreken van de verplichting tot het verrichten van formaliteiten voor het instandhouden van de verkregen rechten als zodanig. Een dergelijke verplichting zou met de wettelijke bepalingen betreffende het auteursrecht niet in overeenstemming zijn.

B. Verdrag

De tekst van het eigenlijke verdrag inzake tekeningen of modellen is vrijwel gelijk aan die van het verdrag inzake de warenmerken. Beide verdragen hebben betrekking op de invoering van een eenvormige wet op het gebied van de industriële eigendom, waarin de bescherming door toekenning van uitsluitende rechten wordt verleend, en op het instellen van een gemeenschappelijke dienst.

Voor de toelichting op dit verdrag moge dan ook verwezen worden naar de op het verdrag inzake de warenmerken gegeven toelichting. Slechts op de navolgende afwijkingen moge hier de aandacht worden gevestigd.

Artikel 6

Dit artikel stemt overeen met artikel 6 van het Benelux-verdrag inzake de warenmerken behoudens de vermelding van de opbrengsten, voortvloeiend uit het onderzoek naar eerdere inschrijvingen.

Artikel 7

Volgens de bepalingen van artikel 4 van het verdrag van 's-Gravenhage betreffende het internationaal depot van tekeningen of modellen van nijverheid van 6 november 1925, laatstelijk herzien op 28 november 1960, kan het internationaal depot door bemiddeling van de nationale diensten worden verricht, indien de nationale wet dit toestaat. Het werd niet nuttig geacht deze mogelijkheid in het ontwerp van de eenvormige wet op te nemen. Derhalve ontbreekt in dit verdrag het in het derde lid van artikel 7 van het merkenverdrag bepaalde.

III-5

Artikel 13

Het ontbreken van nieuwheidsonderzoek vergemakkelijkt in aanzienlijke mate de administratieve voorbereiding van de invoering van de eenvormige wet. Derhalve kan de wet 12 maanden na het in werking treden van het verdrag aanvangen te werken.

C. Eenvormige wet

1. Algemeen

1. Indeling van de wet

Het ontwerp van eenvormige wet inzake de tekeningen of modellen is verdeeld in vier hoofdstukken.

Het eerste hoofdstuk heeft betrekking op alle tekeningen of modellen die voldoen aan de in artikel 1 gegeven definitie.

Het tweede hoofdstuk bevat bepalingen betreffende tekeningen of modellen die een uitgesproken kunstzinnig karakter bezitten, waardoor zij reeds de bescherming van de auteurswet bezitten en welke overeenkomstig deze wet worden gedeponeerd en aldus een dubbele bescherming verkrijgen.

Het derde hoofdstuk heeft betrekking op de verkregen rechten en de overgangsbepalingen.

Het vierde hoofdstuk bevat de bepalingen betreffende de bevoegdheid van de rechterlijke instanties inzake tekeningen of modellen en enkele algemene bepalingen.

2. Voorwerp van bescherming

De wet beoogt de bescherming van het uiterlijk van een voortbrengsel. De ook in de internationale verdragen gebezigde term "tekeningen of modellen van nijverheid" kan aanleiding geven tot verwarring, vooral wat betreft het woord "tekeningen".

De woordenboeken geven verschillende definities van het woord "tekening", onder andere:

- a. een afbeelding met behulp van een potlood, pen of penseel;
- b. het patroon van een weefsel, stof of behangselpapier, enz.

Het is in laatstgenoemde zin, dat het woord "tekening" in het ontwerp wordt gebezigd. Immers tekeningen die niets anders zijn dan afbeeldingen worden door deze wet niet beschermd, doch slechts het nieuwe uiterlijk van gebruiksvoorwerpen. De op weefsels en

stoffen aangebrachte patronen dragen bij tot het bepalen van hun uiterlijk; men zou derhalve in verband met deze tekeningen kunnen spreken over vormen in twee dimensies, terwijl de modellen zelf een vorm bepalen in drie dimensies. Dit sluit evenwel niet uit dat ook de combinatie van beide kan worden beschermd, b.v. van tekeningen (dat wil zeggen ornamenten) voorziene voorwerpen in drie dimensies, waarvan het uiterlijk zowel door de vorm als door het ornament wordt bepaald.

Aangezien evenwel de louter ornamentele voorwerpen zoals litho's, etsen en beeldhouwwerken, traditioneel niet tot de modellen worden gerekend en door de auteurswet worden beschermd, is de beperking ingevoerd, dat slechts voortbrengselen met een gebruiksfunctie worden beschermd. Deze beperking sluit echter geenszins van bescherming uit de ornamentele of van ornament voorziene gebruiksvoorwerpen (zoals b.v. met een schildering versierde dozen of van een beeld voorziene presse-papier).

De bescherming beperkt zich tot het uiterlijk van gebruiksvoorwerpen. Hieruit volgt, dat slechts het uiterlijk van een bepaald voortbrengsel voor bescherming in aanmerking komt. Met andere woorden, het depot van een siermotief, waarvan niet duidelijk blijkt op welk voortbrengsel het is aangebracht, is nietig.

Deze omschrijving omvat zowel de voorwerpen welke door de industrie in engere zin, dus voornamelijk machinaal, worden vervaardigd, als die welke door het ambacht, dus hoofdzakelijk met de hand, worden vervaardigd. Het is niet van belang voor deze wet of een voortbrengsel in één enkel exemplaar is vervaardigd dan wel in groten getale. (In verband met het feit, dat de woorden "industrie" en "nijverheid" ruim en eng kunnen worden geïnterpreteerd, worden zij niet in de wettekst gebruikt).

Het zal zonder meer duidelijk zijn, dat van bescherming uitgesloten is de vorm welke voor het bereiken van een technisch doel noodzakelijk is, vermits anders een monopolie geschapen zou worden voor een technische eigenschap van de betreffende voorwerpen; deze vorm van bescherming is voorbehouden aan de octrooiwet.

3. *Feit dat het modelrecht doet ontstaan*

Volgens de Belgische wetgeving (Koninklijk Besluit nr. 91 van 29 januari 1935) ontstaat de modellenbescherming waarop de auteurswet van toepassing is, door het enkele feit van het ontwerpen van het model. Weliswaar kan volgens deze wetgeving een tekening of model van nijverheid ook gedeponereerd worden, doch dit depot is voor het ontstaan van de bescherming niet noodzakelijk. In Luxemburg en Nederland, waar slechts werken van op nijverheid toegepaste kunst beschermd worden, ontstaat het uitsluitend recht op daartoe te rekenen modellen, gelijk ieder auteursrecht, eveneens door het ontwerpen. Derhalve kan men in de drie landen alle bestaande uitsluitende rechten slechts uit de praktijk van het dagelijks leven leren kennen. Moge dit voor duidelijk kunstzinnige modellen geen overwegend bezwaar zijn, voor het merendeel der modellen, die in het algemeen dit karakter missen, is dit een zeer ernstig bezwaar.

Het publiek heeft daarom recht zich er van op de hoogte te kunnen stellen welke modellen volgens de eenvormige wet beschermd zijn.

Dit kan slechts verwezenlijkt worden wanneer er een register bestaat waarin al deze modellen zijn vermeld. Een register kan echter slechts tot stand komen, wanneer alle modellen, waarvoor aanspraak op bescherming wordt gemaakt op grond van deze wet, bij de overheid worden aangemeld. Deze overwegingen hebben er toe geleid het uitsluitend recht op een model evenals dat op een warenmerk afhankelijk te maken van een depot.

In de praktijk zullen er twee registers bestaan: een register dat de Beneluxdepots bevat en het register van de internationale depots dat ingevolge het verdrag van 's-Gravenhage van 28 november 1960 gehouden wordt. Het uitsluitend recht ontstaat, indien aan de bepalingen van de eenvormige wet inzake rechtsgeldigheid van de tekening of model is voldaan door het in één van de beide registers ingeschreven, eerst gedeponereerd model.

4. *Openbaarheid van de ingeschreven modellen*

Het enkele bestaan van een register is niet voldoende om het publiek op de hoogte te stellen van de bestaande uitsluitende rechten. Teneinde een zo ruim mogelijke openbaarheid aan de gedeponeerde modellen te geven, dienen deze te worden gepubliceerd.

Het Benelux-Bureau zal een afbeelding publiceren van het voortbrengsel waarin het model is belichaamd. Aldus zal iedereen op eenvoudige en goedkope wijze kennis kunnen nemen van het bestaan en de duur van de ingeroepen bescherming.

In het algemeen zal de publicatie zo spoedig mogelijk na de inschrijving plaatsvinden. Echter zal opschorting van de publicatie mogelijk zijn op verzoek van de houder voor een periode van ten hoogste één jaar, te rekenen vanaf de datum van het depot.

De huidige Belgische wetgeving bepaalt, dat alle depots van tekeningen en modellen van nijverheid onder verzegelde omslag geschieden; dit geheime karakter van de depots is in beginsel onbeperkt. Slechts de rechter kan in geval van een geschil dat bij hem aanhangig is, opening van de omslag bevelen.

Dit systeem krachtens hetwelke het depot onbeperkt geheim is, levert nadeel op voor derden, die zich op de hoogte wensen te stellen. Het komt soms voor, dat een industrieel door een concurrent wordt bedreigd met een inbreukactie wegens namaak van een gedeponeerd model. Evenwel kan de beweerde inbreukmaker onmogelijk de identiteit van zijn model met die van het gedeponeerde vergelijken.

De omslag kan slechts worden geopend wanneer de vordering is ingesteld.

Op grond van deze ernstige rechtsonzekerheid werd geoordeeld, dat in beginsel het geheim depot niet past in het stelsel van de eenvormige wet.

Echter zijn er ook argumenten ten gunste van een periode van geheimhouding, zij het dan ook een vrij korte, naar voren gebracht. Bepaalde industrieën vreesden namelijk, dat de onmiddellijke publicatie van hun modellen vooraleer deze modellen op de markt worden gebracht, in zeker opzicht de namaak vergemakkelijkt. Deze vrees is vooral in de kringen van de mode in het algemeen, en meer in het bijzonder in die van de "haute couture" naar voren gebracht. Daarom voorziet het ontwerp in de mogelijkheid van opschorting van de publicatie op verzoek van de deposant. De duur van de opschorting is één jaar, te rekenen vanaf het depot, maar indien het recht van voorrang wordt ingeroepen aan het einde van de daartoe gestelde termijn, zal de duur van de opschorting in feite slechts zes maanden bedragen, aangezien in dit geval de termijn van een jaar zal beginnen te lopen vanaf de datum van het depot, waarop het ingeroepen recht van voorrang berust.

Aan het beginsel van de publicatie van de modellen hecht het ontwerp een zo grote waarde, dat de inbreukmakende handelingen, die plaats gevonden hebben in het tijdperk gelegen tussen het depot en de publicatie daarvan, geen grond geven tot schadevergoeding, behalve indien de inbreukmaker heeft gehandeld terwijl hij wist, dat er een depot verricht was.

Een andere toepassing van het beginsel volgens hetwelk het register een volledig overzicht moet geven van al hetgeen beschermd is door de eenvormige wet, bestaat in de verplichting van de houder van een model, dat een uitgesproken kunstzinnig karakter bezit en waarvoor een depot overeenkomstig de eenvormige wet is verricht, om na verval of nietigverklaring van het betreffende modelrecht, een speciale verklaring af te leggen, teneinde het voordeel van de bescherming door middel van de auteurswet te kunnen behouden.

5. *Verhouding tot het auteursrecht*

De wet beschermt het uiterlijk van voortbrengselen met een gebruiksfunctie, die derhalve niet louter decoratief zijn. Of dit uiterlijk al dan niet het resultaat is van een kunstzinnige schepping, is geen criterium voor de bescherming op grond van deze wet; zowel kunstzinnige als niet kunstzinnige modellen kunnen worden beschermd.

De auteurswetten beschermen naast vele andere scheppingen ook de op nijverheid toegepaste kunst. Voorzover dus kunst wordt toegepast op voortbrengselen met een gebruiksfunctie als bedoeld in artikel 1, bestaat de mogelijkheid van een dubbele bescherming. Volgens de auteurswetten ontstaat de ene bescherming door het enkele feit van het ontwerpen, dus zonder verder toedoen van de kunstenaar, terwijl de andere volgens de eenvormige wet eerst door het depot van het model ontstaat.

De dubbele bescherming is op zodanige wijze geregeld, dat de mogelijkheid wordt geopend tot het verkrijgen van een bijzonder doeltreffende bescherming, doch van betrekkelijk korte duur voor alle nieuwe modellen zonder dat daarbij evenwel afbreuk gedaan wordt aan de auteursrechtelijke bescherming van kunstzinnige modellen. Het is echter vereist dat het publiek door middel van de gepubliceerde depots kennis kan nemen van de beschermde modellen.

De ontwerper van een kunstzinnig model, die geen prijs stelt op de bescherming van deze wet, kan zonder enige beperking de bescherming inroepen die de auteurswetten hem toekennen. Deze laatste bescherming komt eerst vast te staan wanneer de rechter heeft beslist dat het model inderdaad kunstzinnig is. Vaak zal de belanghebbende daarenboven ook de bescherming van deze wet willen genieten; het gedeponeerde model moet slechts aan de eisen van deze wet voldoen, waartoe de eis van kunstzinnig karakter niet behoort, doch ook dan nog kan hij zich op de in de drie landen bestaande auteursrechtelijke bescherming beroepen. Nochtans zal hij, die de dubbele bescherming wil genieten, zich naar de beginselen van het modellenrecht dienen te schikken.

Zoals hoger reeds werd opgemerkt is een van de belangrijkste beginselen van de eenvormige wet de publicatie van de gedeponeerde modellen. Indien een gedeponeerd model tevens auteursrechtelijke bescherming geniet, zou het publiek uit het register niets anders kunnen afleiden dan de datum waarop de bescherming volgens deze wet eindigt. Teneinde te voorkomen, dat het publiek misleid wordt ten aanzien van de datum waarop het model in het openbaar domein valt, is aan de deposant, die na afloop van de bescherming op grond van deze wet zich nog op de veel langer durende auteursrechtelijke bescherming wil beroepen, de verplichting opgelegd daarvan in het modellenregister aantekening te doen maken.

Verzuimt hij dit te doen, dan eindigt met de bescherming ingevolge deze wet ook de uit de auteurswet voortvloeiende bescherming voor wat betreft het model; dat wil zeggen dat in de gevallen, waarin het auteursrecht ruimer is dan de enkele modellenbescherming, dat recht slechts vervalt voor zover betreft de toepassing in dat model. Een voorbeeld hiervan is een kunstzinnig model dat bestaat uit een met een schildering versierde schaal. Wordt na afloop van de modellenbescherming de verklaring niet ingeschreven, dan mag de schaal met de schildering vrijelijk nagemaakt worden, doch de schildering als zodanig, los gedacht van de schaal of aangebracht op andere voorwerpen, blijft de auteursrechtelijke bescherming genieten.

In de inleiding is reeds vermeld dat in België alle tekeningen of modellen bescherming volgens de auteurswet genieten, zelfs degene die geen kunstzinnig karakter vertonen, terwijl in Luxemburg en Nederland slechts werken van op nijverheid toegepaste kunst worden beschermd, dat wil in dit geval dus zeggen kunstzinnige modellen. Aangezien het niet gewenst is, dat na het in werking treden van deze wet modellen, welke niet uitgesproken kunstzinnig zijn, in België door de auteurswet worden beschermd, en niet in de beide andere landen, is op dit punt ook het auteursrecht gelijkloidend gemaakt door de uitdrukkelijke bepaling, dat modellen welke geen duidelijk kunstzinnig karakter vertonen van bescherming door de auteurswet zijn uitgesloten.

Deze bepaling is in overeenstemming met de grondbeginselen van het auteursrecht dat beoogt kunstwerken te beschermen, en dat dan ook behoort tot wat men noemt "de artistieke eigendom". Het modellenrecht beschermt daarentegen het uiterlijk van een voortbrengsel, ongeacht of dit al dan niet een kunstwerk is. Dit recht wordt gerangschikt onder de industriële eigendom.

De dubbele bescherming noodzaakt tot het opnemen van zekere bepalingen (art. 22 en 23), die verhinderen dat de uitsluitende rechten op grond van deze wet en van de auteurswetten

in verschillende handen zouden zijn. Een dergelijke toestand zou immers tot allerlei ongewenste complicaties kunnen leiden.

6. *Verhouding tot de wettelijke bepalingen inzake de bestrijding van de oneerlijke mededinging*

III-9

De vraag kan worden gesteld of een vordering kan worden ingesteld op grond van de wettelijke bepalingen inzake de bestrijding van oneerlijke mededinging, die in het gemene recht of in een bijzondere wet voorkomen, wanneer een derde handelingen verricht bedoeld in artikel 14, onder 1, ten opzichte van een voortbrengsel waarvan het uiterlijk door het model wordt bepaald en wanneer dit model niet is gedeponeed.

Een bevestigend antwoord op deze vraag zou tot een systeem leiden, dat weinig aan te bevelen is. Het doel van het ontwerp is voor de modellen een afdoende bescherming te verzekeren en tevens een zo volledig mogelijke documentatie te verschaffen, waardoor iedereen zich kan overtuigen, dat een model bescherming geniet. Deze laatste doelstelling zou geenszins worden bereikt, indien het mogelijk was gebruik te maken van de bepalingen inzake de bestrijding van de oneerlijke mededinging, in afwezigheid van de bescherming op grond van deze wet, omdat deze bescherming niet werd gevraagd danwel omdat deze is verstreken.

Anderzijds kan men zich afvragen of de houder van een gedeponeed model een vordering kan instellen naar keuze op grond van de huidige wet of op grond van de bepalingen betreffende de bestrijding van de oneerlijke mededinging. Het antwoord op deze vraag is eveneens ontkennend. Zodra er een bijzondere wet bestaat, doet de noodzakelijkheid van een bescherming - die verondersteld wordt minder doeltreffend te zijn - door de wetgeving op de oneerlijke mededinging zich niet meer gevoelen. Deze bescherming zou trouwens in velerlei opzicht naast de bijzondere wet overbodig zijn. Verder heeft de jurisprudentie over het algemeen aangenomen, dat het bestaan van een bijzondere wet het invoeren van het gemene recht voor dezelfde feiten uitsluit. Een vordering op grond van oneerlijke mededinging zal dus niet-ontvankelijk moeten worden verklaard, indien blijkt, dat het noodzakelijk is, alvorens een uitspraak te doen, te onderzoeken of het model wordt beschermd of voor bescherming in aanmerking komt.

De derde vraag is of een vordering kan worden ingesteld op grond van de bepalingen inzake de bestrijding van de oneerlijke mededinging, wanneer derden, met betrekking tot een model - al dan niet beschermd door deze wet - handelingen hebben verricht, die niet in artikel 14 onder 1 worden opgesomd, maar die niettemin als handelingen van oneerlijke mededinging moeten worden beschouwd. Het antwoord op deze vraag is bevestigend.

Het doel van het ontwerp is niet de bescherming, die voortvloeit uit de wetgevingen op de oneerlijke mededinging, te verminderen. Men zou bijvoorbeeld kunnen denken aan de gevallen, waarin op al dan niet als model beschermde voortbrengselen van een concurrent afbrekende kritiek wordt uitgeoefend.

Tenslotte, wanneer het gaat om namaak, zelfs slaafse namaak, van een model in de zin van artikel 1, is het niet toegestaan het gemene recht in te roepen, afgezien van het feit of er een depot is geweest.

2. Artikelsgewijze opmerkingen

H O O F D S T U K I

III-10

Tekeningen of modellen (artikelen 1-20)

Artikel 1

In artikel 1 wordt een definitie gegeven van hetgeen in deze wet moet worden verstaan onder tekening of model.

Het werd minder gewenst geoordeeld de in de bestaande Belgische wetgeving gebezigde termen "tekeningen en modellen van nijverheid" te gebruiken; de term "nijverheid" zou immers in restrictieve zin kunnen worden geïnterpreteerd alsof de wet slechts van toepassing zou zijn op de industriële productie. Deze interpretatie, die ambachtelijke scheppingen zou uitsluiten, is niet gewenst.

Het is nuttig er in dit verband aan te herinneren, dat deze wet erop gericht is de industriëlen en de ambachtslieden, die ernaar streven grotere aandacht te besteden aan de vorm van de door hen vervaardigde gebruiksvoorwerpen, te steunen.

In principe kan het uiterlijk van ieder voortbrengsel dat een gebruiksfunctie heeft voor bescherming in aanmerking komen. De rechter heeft te dier zake een ruime vrijheid van beoordeling.

Als voorwaarde wordt echter steeds gesteld, dat het gaat om het uiterlijk van een voortbrengsel, dat wil zeggen iets materieels. De wet is derhalve niet van toepassing op ontwerpen van ornamenten, die zonder meer toegepast kunnen worden op verschillende categorieën van voortbrengselen, tenzij de voortbrengselen waarop zij aangebracht zijn worden vermeld.

Het voortbrengsel waarvan het uiterlijk door het model wordt bepaald moet een gebruiksfunctie hebben. Het begrip gebruiksfunctie vormt een der grondbeginselen voor de toepassing van de wet. Het is niet de bedoeling van de wet een speciale bescherming in het leven te roepen voor voortbrengselen met een uitsluitend decoratieve functie. Deze voorwerpen kunnen kunstzinnig zijn of niet; zijn zij dit wel, dan genieten zij reeds bescherming krachtens de auteurswet. Zijn zij het niet, dan genieten zij geen enkele bescherming: het werd niet nodig geoordeeld uitsluitende rechten toe te kennen voor decoratieve voortbrengselen zonder artistieke waarde.

De aanwezigheid van enig praktisch nut is voldoende om een bepaald voortbrengsel tot de onder deze wet vallende voortbrengselen te doen behoren. Zo vallen bijvoorbeeld verpakkingen, behangspapier en prentbriefkaarten wel onder de wet. Voorwerpen met een zuiver ornamentele functie, zoals beeldjes, schilderstukken en prenten genieten als zodanig geen bescherming krachtens deze wet.

Artikel 2

Wanneer bepaalde factoren die het uiterlijk van een voortbrengsel mede bepalen onmisbaar zijn voor het verkrijgen van een technisch effect, behoort de bescherming van deze factoren tot het domein van de octrooiwet. Bedoelde factoren zijn derhalve niet beschermd krachtens deze wet.

Het eerste lid van dit artikel sluit evenwel niet uit de bescherming van nuttige factoren, die onafhankelijk van hun technische waarde een esthetische waarde vertegenwoordigen. Deze technische waarde valt als zodanig echter niet onder de bescherming van deze wet.

Zo is het bijvoorbeeld mogelijk de nieuwe vorm van een schoen, verband houdende met een versterking van de hak, te doen beschermen; de bescherming krachtens deze wet strekt zich in dat geval uit tot de vorm van de schoen in zijn geheel, doch niet tot de versterking van de hak op zichzelf. Deze wijze van versterking kan eventueel het voorwerp van een octrooi uitmaken.

Indien evenwel de vorm van de hak uitsluitend het gevolg is van technische eisen, met andere woorden, indien de bijzondere vorm uitsluitend tot doel heeft de hak te versterken, valt deze vorm niet onder de bescherming van de wet.

Het is niet noodzakelijk dat deze technische factoren voor octrooiverlening in aanmerking komen. Zij worden van de wet uitgesloten zodra zij vereist zijn voor het verkrijgen van een bepaald technisch effect.

In het tweede lid van het artikel wordt bepaald, dat bepaalde categorieën voortbrengselen voor onbepaalde tijd of gedurende een bepaalde termijn aan de toepassing van de wet onttrokken kunnen worden. De in genoemd lid bedoelde modellen blijven onderworpen aan het gemene recht. Slechts indien onoverkomelijke moeilijkheden mochten rijzen bij het invoeren van de bepalingen van de wet in bepaalde bedrijfssectoren, zouden afwijkende maatregelen getroffen kunnen worden. De regeringen zullen derhalve bij uitvoeringsreglementering de vereiste uitzonderingen vaststellen. Deze afwijkingen dienen in de uitvoeringsreglementeringen te worden gemotiveerd op grond van de aard der modellen, de duur van hun economisch nut of andere omstandigheden.

Artikel 3

In dit artikel wordt het principe van het rechtscheppend karakter van het eerste depot vastgesteld. De wijze waarop het Beneluxdepot wordt verricht, wordt beschreven in artikel 8; het internationaal depot geschiedt overeenkomstig de Overeenkomst van 's-Gravenhage, laatstelijk herzien te 's-Gravenhage op 28 november 1960.

Wanneer bij een depot een recht van voorrang wordt ingeroepen, vloeit uit artikel 4 van het verdrag van Parijs voort, dat de rangorde en de nieuwigheid van het depot moeten worden beoordeeld, niet rekening houdend met de datum van het depot, doch met de datum van het ingeroepen recht van voorrang.

Het tweede lid van dit artikel behelst een uitzondering op de in het eerste lid vastgelegde algemene regel. Indien namelijk het eerste depot niet wordt gevolgd door publicatie als bedoeld in artikel 9, onder 3, van deze wet of in artikel 6, onder 4, van de Overeenkomst van

's-Gravenhage (bijvoorbeeld indien het depot wordt ingetrokken) en een tweede depot heeft plaatsgevonden waarop wel publicatie is gevolgd, verkrijgt dit tweede depot de rang van eerste depot.

Deze bepalingen zijn erop gericht te voorkomen, dat een niet gepubliceerd depot wordt aangevoerd tegen een later verricht depot dat wel werd gepubliceerd. Dit neemt echter niet weg, dat het voortbrengsel dat het voorwerp vormde van dit niet gepubliceerde depot een bezwaar kan vormen uit het oogpunt van nieuwigheid, indien het bekendheid genoot in de zin van artikel 4.

Artikel 4

Dit artikel bevat drie uitzonderingen op de algemene regel volgens welke het eerste depot het recht op het model doet ontstaan.

Het depot doet geen uitsluitend recht ontstaan indien:

1. Het uiterlijk van het voortbrengsel niet nieuw is. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen twee soorten feiten die de nieuwigheid teniet doen.

a) Niet-nieuwigheid wegens bekendheid

Dit feit doet zich voor, wanneer een voortbrengsel dat hetzelfde uiterlijk vertoont als het gedeponeerd model of daarmee slechts ondergeschikte verschillen vertoont, in de belanghebbende kring van nijverheid of handel van het Beneluxgebied gedurende 50 jaren, voorafgaande aan de datum van het depot of aan de datum van voorrang, feitelijke bekendheid heeft genoten.

Hierbij moet in de eerste plaats worden opgemerkt, dat deze niet-nieuwigheid zowel kan ontstaan door een voortbrengsel dat volkomen gelijk is aan het gedeponeerd model, als door een voortbrengsel dat een daarmee in hoofdzaak overeenstemmend uiterlijk vertoont, met andere woorden daarvan zo weinig verschilt, dat het publiek ze gemakkelijk met elkaar zou kunnen verwarren. Indien het criterium van de ondergeschikte verschillen niet opgenomen zou zijn, zou het mogelijk geweest zijn uitsluitende rechten te verkrijgen door een uiterst geringe wijziging aan te brengen ten opzichte van een bestaand al dan niet beschermd model. Bij het uitleggen van het begrip "ondergeschikte verschillen" dient rekening gehouden te worden met de normen die gelden in de belanghebbende kringen van nijverheid of handel. In dit verband moet worden opgemerkt, dat in de leden a en b dezelfde termen worden gebezigd als in artikel 14, onder 1 waarin de inbreuk wordt geregeld. De rechter dient uit te maken of er al dan niet sprake is van feitelijke bekendheid.

Het simpele feit dat een voortbrengsel, of zelfs verscheidene exemplaren daarvan, verkocht zijn, leidt niet noodzakelijkerwijs tot feitelijke bekendheid van dit voortbrengsel. Deze dient in de belanghebbende kring van nijverheid of handel van het Beneluxgebied te bestaan. Hieronder wordt verstaan de beroepskring die zich met dezelfde tak van nijverheid of handel bezighoudt, bijvoorbeeld de glasindustrie of de glashandel, de meubelindustrie of de meubelhandel. Ook kan de bekendheid van een buiten het Beneluxgebied vervaardigd voortbrengsel, zelfs indien dit slechts in één exemplaar vervaardigd is, een bezwaar vormen uit het oogpunt van nieuwigheid, indien de bekendheid bestaat in de belanghebbende kring van het Beneluxgebied. Zo kan bijvoorbeeld een vaas, die aan een buitenlands Staatshoofd werd aangeboden en waarvan een afbeelding is gereproduceerd in publicaties die in de belanghebbende kring van de Benelux werden verbreid, een bezwaar vormen uit het oogpunt van nieuwigheid.

Tenslotte wordt onder a een termijn gesteld van 50 jaren voorafgaande aan de datum van het depot of aan de datum van voorrang binnen welke de feiten die een bezwaar van niet-nieuwigheid vormen, moeten hebben plaatsgevonden, opdat modellen, die in een te ver verleden bekendheid genoten, niet als bezwaar van niet-nieuwigheid kunnen worden aangevoerd. Opgemerkt moet worden, dat de datum van het ontwerpen geen criterium vormt; indien een voortbrengsel bijvoorbeeld 60 jaren voor de datum van het depot werd ontworpen, kan dit voortbrengsel niettemin als bezwaar van niet-nieuwigheid gelden indien het in de aan dit depot voorafgaande 50 jaren bekendheid genoot.

b) Niet-nieuwigheid op grond van een eerder depot

Ieder Beneluxdepot of internationaal depot ontnemt de nieuwigheid aan een later verricht depot, voor zover het eerste depot op enig tijdstip door publicatie is gevolgd. Het is dus niet noodzakelijk dat publicatie heeft plaatsgevonden vóór de datum van het latere depot. Het is namelijk mogelijk, dat publicatie werd opgeschort (zie artikel 9, onder 3, van de eenvormige wet en artikel 6, onder 4, van de Overeenkomst van 's-Gravenhage) of in het geheel nog niet heeft plaatsgevonden (indien de beide depots ongeveer gelijktijdig werden verricht).

De vóór de datum van het in werking treden van de eenvormige wet in België verrichte depots gelden slechts als bezwaar van niet-nieuwigheid, indien zij het voorwerp uitmaken van een bevestigend depot gevolgd door publicatie.

2. Het model is in strijd met de goede zeden of de openbare orde van één der Beneluxlanden

In de meeste gevallen zal de nietigverklaring van het Beneluxdepot van een dergelijk model worden gevorderd door het openbaar ministerie overeenkomstig de in artikel 9 vastgelegde procedure. Deze procedure houdt tevens in, dat de publicatie van deze modellen opgeschort dient te worden totdat een beslissing door het openbaar ministerie of door de bevoegde rechter is genomen.

Aangezien de opvattingen omtrent de zedelijkheid en de openbare orde niet noodzakelijkerwijze in alle Beneluxlanden dezelfde zijn, is het enkele feit, dat het model in één Beneluxland onzedelijk of in strijd met de openbare orde is, voldoende om het depot nietig te doen zijn.

3. De kenmerkende eigenschappen van het model onvoldoende uit het depot blijken

In artikel 8 worden de voorwaarden bepaald waaraan de depots moeten voldoen. Met het oog op de rechtszekerheid van derden wordt op straffe van nietigheid van het depot geëist, dat van het model bij het depot een duidelijke afbeelding wordt overgelegd. Het ligt echter niet op de weg van het Benelux-Bureau voor Tekeningen of Modellen na te gaan of het depot alle kenmerkende eigenschappen van het model duidelijk weergeeft. Dit onderzoek behoort tot de bevoegdheid van de rechter.

Artikel 5

Het kan voorkomen dat het depot wordt verricht door iemand, die niet de werkelijke ontwerper van het model is of die op grond van artikel 6 niet als zodanig wordt beschouwd, bijvoorbeeld een vertegenwoordiger die een depot verricht op eigen naam of een werknemer die een model deponereert dat hij zelf heeft ontworpen terwijl zijn werkgever recht heeft op het model. Ook kan het voorkomen dat een model wordt gedeponereerd dat aan de werkelijke ontwerper is ontvreemd of dat de ontwerper op zijn eigen naam een model deponereert dat hij op bestelling heeft ontworpen.

In deze gevallen kan de ontwerper een vordering tot opeising of een vordering tot nietigverklaring instellen. In het algemeen zal de deposant te kwader trouw gehandeld hebben. Dit behoeft echter niet altijd het geval te zijn; een werknemer kan bijvoorbeeld in het onzekere verkeren over de vraag hoever de werking van zijn arbeidscontract zich uitstrekt. Deze onwetendheid kan echter geen grond zijn voor niet-ontvankelijkheid van de vordering.

De goede trouw van de deposant is dus irrelevant in die gevallen waarin krachtens artikel 5 opeising of nietigverklaring van het depot mogelijk is.

De termijn voor opeising is gesteld op 5 jaren te rekenen vanaf de datum van publicatie van het depot, zulks teneinde de periode van rechtsonzekerheid van derden, die er uiteraard belang bij hebben te weten wie de rechthebbende is, binnen redelijke perken te houden.

De eis tot nietigverklaring van het depot kan te allen tijde worden ingesteld, doch slechts door de ontwerper zelf of door degene die krachtens artikel 6 als zodanig wordt beschouwd.

Een depot van een ontvreemd model is dus niet van rechtswege nietig, doch de nietigheid kan worden gevorderd door de ontwerper of door degene die als zodanig wordt aangemerkt, met uitsluiting van iedere andere belanghebbende.

Tussen deze beide mogelijkheden van rechtsvordering is keuze gelaten omdat het kan voorkomen, dat de ontwerper om bepaalde redenen het model niet wenst op te eisen. Zo heeft bijvoorbeeld een model met duidelijk artistiek karakter recht op bescherming uit hoofde van het auteursrecht. De ontwerper kan genoeg nemen met deze bescherming en geen prijs stellen op de publiciteit, die op grond van deze wet noodzakelijk is.

Opgemerkt moet worden, dat de bepalingen met betrekking tot de ontwerper en de personen die als zodanig worden beschouwd, eveneens van toepassing zijn op hun rechtverkrijgenden, hetgeen trouwens ook geldt in alle andere artikelen van de wet.

De rechten die te betalen zijn bij de inschrijving van de vordering tot opeising zullen laag zijn, gelet op het belang van de voorlichting van derden.

Het tweede lid van artikel 5 bevat een bepaling, die erop gericht is te voorkomen, dat de werkelijke rechthebbende, tengevolge van vrijwillige doorhaling van de inschrijving, wordt beroofd van zijn recht tot opeising.

Het derde lid regelt de gevolgen voor een derde, die het model te goeder trouw heeft geëxploiteerd na de doorhaling doch vóór de inschrijving van de vordering tot opeising.

Uit het tweede lid van artikel 5 volgt, dat de derde verplicht zal zijn de exploitatie te staken, indien de vordering tot opeising wordt toegewezen; het derde lid bepaalt evenwel, dat voortbrengselen, die hij vóór de inschrijving van de vordering tot opeising heeft vervaardigd, als rechtmatig in het verkeer gebracht beschouwd zullen worden.

Opgemerkt moet worden, dat het argument van goede trouw komt te vervallen zodra de vordering tot opeising aan het Benelux-Bureau betekend en aldaar ingeschreven is.

Het in het tweede lid bedoelde herstel kan zowel betrekking hebben op internationale depots als op Beneluxdepots. Herstel van een internationaal depot heeft uiteraard slechts betrekking op de rechten die voor het Beneluxgebied uit dat depot voortvloeien.

Artikel 6

Artikel 6 bevat bepalingen - waarvan bij overeenkomst kan worden afgeweken - in verband met het probleem dat zich voordoet ten aanzien van een model waarvan de ontwerper door een arbeids- of dienstcontract gebonden is, of op bestelling heeft gewerkt.

Volgens het aanvaarde stelsel komt het recht tot depot aan de werkgever toe, indien het model door de werknemer in de uitoefening van zijn functie is ontworpen. Indien het model op bestelling ontworpen is, komt dit recht aan de opdrachtgever toe, als de opdracht werd gegeven met het oog op een gebruik in handel of nijverheid van het model; dit is het geval wanneer een standaardmodel wordt ontworpen met het oog op de vervaardiging daarvan op industriële schaal in het bedrijf van de opdrachtgever. Indien daarentegen de opdracht met een ander doel werd gegeven, bijvoorbeeld indien opdracht werd gegeven voor het ontwerpen van een model voor een voorwerp dat voor particuliere doeleinden bestemd is, komt het recht tot depot aan de ontwerper toe. Het antwoord op de vraag of de ontwerper in dat geval gerechtigd is verscheidene voorwerpen volgens dat model te vervaardigen, zal afhangen van de overeenkomst die hij met zijn opdrachtgever heeft gesloten.

Artikel 7

Het uitsluitend recht op een model ontstaat door het eerste depot en vervalt door de vrijwillige doorhaling van de inschrijving of door het verstrijken van de geldigheidsduur der inschrijving. De doorhaling van het Beneluxdepot en de afstand van het internationaal depot kunnen slechts betrekking hebben op het Beneluxgebied in zijn geheel.

In dit verband moet worden opgemerkt, dat er tussen verval en nietigheid van het recht een verschil bestaat in die zin, dat nietigheid terugwerkt tot het tijdstip van het depot - het uitsluitend recht heeft in dat geval nimmer bestaan - terwijl verval slechts werkt vanaf het tijdstip van doorhaling, afstand of verstrijken van de geldigheidsduur.

Artikel 8

1. Naast de mogelijkheid het Beneluxdepot te verrichten bij de nationale diensten, bestaat de mogelijkheid zulks te doen bij het Benelux-Bureau voor Tekeningen of Modellen. Ongeacht de gekozen weg is steeds van een Beneluxdepot sprake; de rol van de nationale diensten beperkt zich tot het in ontvangst nemen van het depot, het daarvoor opmaken

van een akte en het doorzenden der stukken aan het Benelux-Bureau. Het depot bestaat uit een aanvraag, een fotografische of een grafische afbeelding van het voortbrengsel, waarvan het uiterlijk door het model wordt bepaald en het reproductiemiddel dat voor het vervaardigen van deze afbeelding heeft gediend, alsmede de aanspraak inzake de kleuren indien de bescherming daarvan wordt verlangd. In beginsel is het niet noodzakelijk dat het voortbrengsel waarvan het uiterlijk het voorwerp van het depot vormt reeds vóór het depot is vervaardigd.

De reproductiemiddelen moeten zijn goedgekeurd bij uitvoeringsreglement. Indien met behulp van de goedgekeurde reproductiemiddelen geen duidelijke afbeelding kan worden vervaardigd, kan een korte beschrijving van de kenmerkende eigenschappen van het model worden toegevoegd.

2. Het kan voorkomen dat eenzelfde model op verschillende voortbrengselen is aangebracht: hetzelfde Schotse motief kan bijvoorbeeld worden aangebracht op behangspapier, dassen of dekens. In dat geval gaat het om drie verschillende modellen aangezien het drie verschillende voortbrengselen betreft.

Een aantal modellen kan in een meervoudig depot worden bijeengebracht. Het maximale aantal wordt bij reglement bepaald. Hierdoor kan de deposant tegen betaling van degressieve rechten gelijktijdig verscheidene modellen deponeren.

3. De rol van het Benelux-Bureau of van de nationale diensten beperkt zich tot het nagaan of aan de gestelde vormvereisten is voldaan. Uiteraard is het depot niet-ontvankelijk en kan deswege geen akte van depot worden opgemaakt, indien niet is voldaan aan bepaalde minimumeisen, bijvoorbeeld indien de rechten niet zijn betaald of ook indien de afbeelding of het reproductiemiddel niet bij het depot is gevoegd. Indien deze stukken ontbreken, is het namelijk niet mogelijk het model te identificeren.

Andere onvolkomenheden kunnen later worden geregeld zonder dat dit invloed heeft op de datum van het depot.

4. Met het oog op de informatie van derden wordt bepaald, dat het invoeren van het recht van voorrang op straffe van verval van dit recht op het tijdstip van het depot moet plaatsvinden, dan wel uiterlijk, tegen betaling van een bijzonder recht, in de maand volgende op die waarin het depot plaatsvond.

Artikel 9

1. Behalve in het geval als bedoeld onder 3 van dit artikel (modellen die in strijd zijn met de openbare orde of de goede zeden) stelt het Benelux-Bureau geen onderzoek in naar de materiële vereisten waaraan een model moet beantwoorden;

2. Het Benelux-Bureau heeft niet het recht inschrijving van een depot te weigeren wanneer dit ontvankelijk is; het dient zonder verwijl over te gaan tot inschrijving van de aktes van de Beneluxdepots en van de publicaties van de internationale inschrijvingen die in het Beneluxgebied werking hebben, en eventueel van het ingeroepen recht van voorrang. Bovendien geeft het een inschrijvingsbewijs af van de Beneluxdepots. De wettelijke datum van inschrijving is de datum van het Beneluxdepot of, indien het om een internationaal depot gaat, de datum van dat depot.

3. Publicatie van de inschrijving van het Beneluxdepot dient binnen de kortst mogelijke termijn te volgen. Deze publicatie, die van het grootste belang is, moet een volledig en duidelijk beeld van het model geven teneinde de grootst mogelijke rechtszekerheid te waarborgen. Publicatie kan slechts worden opgeschort in twee gevallen:

1° indien de deposant op grond van artikel 11 uitstel van publicatie verzoekt aangezien hij het model voorlopig geheim wenst te houden; deze periode van geheimhouding kan niet langer duren dan een jaar, gerekend vanaf de datum van het depot of van het ingeroepen recht van voorrang.

2° indien het Bureau van oordeel is, dat het model in strijd is met de openbare orde of de goede zeden.

4. Indien de publicatie wegens technische oorzaken onvoldoende is, ofschoon het door de deposant verstrekte reproductiemiddel aan de gestelde voorwaarden beantwoordt, kan de deposant het Bureau binnen een bij uitvoeringsreglement vast te stellen termijn verzoeken tot een tweede publicatie over te gaan. Aan deze tweede publicatie zijn voor de deposant geen kosten verbonden.

Deze bepaling is van belang aangezien krachtens artikel 14, onder 2 de houder in beginsel eerst schadevergoeding kan vragen na de publicatie die de kenmerkende eigenschappen van het model op voldoende wijze openbaart.

5. In lid 5 wordt bepaald, dat de registers zowel wat betreft de gedeponeerde modellen als de daarop betrekkinghebbende stukken geheim zijn, zolang het model niet gepubliceerd is.

Artikel 10

In dit artikel wordt verwezen naar de Overeenkomst van 's-Gravenhage, in de tekst van 28 november 1960.

Artikel 11

In de algemene beschouwing zijn de redenen vermeld die hebben geleid tot het aanvaarden van een stelsel waarin het "geheim depot" wordt vervangen door het tijdelijk opschorten van de publicatie.

De duur van deze opschorting is gelijk aan die welke is voorzien in artikel 6, onder 4, van de Overeenkomst van 's-Gravenhage. Indien echter een recht van voorrang wordt ingeroepen gaat deze periode van een jaar in op de datum van voorrang, aangezien er anders in feite een langere periode van geheimhouding zou bestaan. De termijn van voorrang vormt namelijk eveneens een onzekerheidsfactor voor derden wat betreft het bestaan van modellen die een bezwaar kunnen vormen uit het oogpunt van nieuwigheid.

Aangezien het hier slechts een uitstel van publicatie betreft, zal het depot slechts geheim zijn ten aanzien van derden doch niet voor de administratie; het Benelux-Bureau heeft immers onder meer de taak na te gaan of de modellen niet in strijd zijn met de openbare orde of de goede zeden (zie artikel 9, onder 3).

Het recht tot het vorderen van schadevergoeding wegens inbreuk kan in beginsel eerst worden uitgeoefend vanaf de datum van publicatie (zie artikel 14, onder 2).

Artikel 12

Terwijl in België krachtens het Koninklijk Besluit nr. 91 aan modellen de zeer langdurige bescherming uit hoofde van het auteursrecht wordt toegekend, is de geldigheidsduur van het Beneluxdepot bepaald op 5 jaren, met de mogelijkheid de inschrijving tweemaal te vernieuwen voor een periode van 5 jaren. Deze oplossing is gekozen op grond van de overweging, dat de meeste modellen, die afhankelijk zijn van de sterk wisselende smaak van het publiek, slechts een kortstondig bestaan leiden, zodat de oorspronkelijke duur van de bescherming veelal overeen zal komen met de feitelijke bestaansduur van het model.

Voorts is het ten aanzien van de oorspronkelijke geldigheidsduur van de inschrijving van het depot en de maximale duur van de vernieuwing van de inschrijving gekozen stelsel in overeenstemming met dat van de Overeenkomst van 's-Gravenhage.

De vernieuwing die zonder meer verkregen kan worden door betaling van het recht voor de vernieuwing, kan verkregen worden niet alleen door de houder zelf, doch ook, tot behoud van zijn rechten, door degene die beweert op het model bepaalde rechten te bezitten. Men heeft gedacht aan de mogelijkheid, dat een vordering tot opeising (artikel 5) nog aanhangig is wanneer de eerste termijn van inschrijving verstrijkt zonder dat de ingeschre-

ven houder nog verlenging heeft aangevraagd. Ook werd gedacht aan de mogelijkheid dat er een licentiehouder is. Het Bureau heeft niet tot taak na te gaan of degene die betaalt daartoe bevoegd is.

Uiteraard mag bij de vernieuwing het model, het voorwerp van het recht, niet gewijzigd worden in zijn samenstellende onderdelen; in bepaalde takken van nijverheid is een ogenschijnlijke onbelangrijke wijziging reeds voldoende om een bestaand model in een nieuw model te wijzigen.

Vernieuwing van de inschrijvingen kan niet eerder geschieden dan een jaar voor het verstrijken van de lopende termijn van bescherming.

Deze maatregel is genomen om te voorkomen dat direct na het depot reeds tot vernieuwing wordt overgegaan, hetgeen tot gevolg zou hebben dat vele modellen nog in het register ingeschreven zouden staan wanneer zij door de houders in feite reeds zijn vrijgegeven.

De vernieuwing werkt vanaf de datum van het verstrijken van de lopende geldigheidsduur, ongeacht op welk tijdstip van de termijn van een jaar zij werd gevraagd.

Overeenkomstig artikel 5bis van het verdrag van Parijs wordt, onder bezwaring met een verhoogd recht, een termijn van uitstel van zes maanden toegestaan voor de betaling van het recht van vernieuwing.

In lid 3 wordt de mogelijkheid geboden van een meervoudig depot slechts een deel te vernieuwen.

Tenslotte wordt in de leden 4 t/m 6 bepaald, dat het Benelux-Bureau verplicht is de belanghebbenden tijdig attent te maken op het verstrijken van de geldigheidsduur van hun inschrijvingen en voorts tot taak heeft de vernieuwingen in te schrijven.

Artikel 13

Het uitsluitend recht op een model kan overgaan of voorwerp van een licentie zijn.

Op straffe van nietigheid moeten overdrachten onder levenden schriftelijk worden vastgelegd.

Zowel de overdrachten en de andere overgangen als de licenties kunnen slechts aan derden worden tegengeworpen na inschrijving van het depot van een uittreksel van de desbetreffende akte of van een door de betrokken partijen ondertekende verklaring. Het woord "akte" heeft hier een zeer algemene betekenis; rechterlijke beslissingen waarbij het bestaan van een overgang of een licentie is vastgesteld zullen evenzeer kunnen worden overgelegd als onderhandse overeenkomsten of notariële akten.

Daar het uitsluitend recht op een model zich volgens dit ontwerp over het gehele Benelux-gebied uitstrekt, moet een overdracht of andere overgang, die niet voor dat gehele gebied geldt, worden nietig verklaard.

Dezelfde regel is voor de licentie niet aanvaard, aangezien de praktijk van het bedrijfsleven ertoe kan leiden, dat de houder van een modelrecht het recht tot vervaardiging en verkoop van de voortbrengselen waarin het model belichaamd is aan verschillende personen voor verschillende gebieden verleent. Het zou te ver gaan iedere overeenkomst van die strekking nietig te willen verklaren. Artikel 13 laat dus verlening van een licentie met willekeurige beperkingen toe, maar bepaalt dat een beperking, die niet is gericht op de duur van de licentie, voor de toepassing van de eenvormige wet als niet bestaande wordt beschouwd.

Dit laatste sluit echter geenszins uit, dat de modelhouder tegen zijn licentiehouder een vordering volgens het gemene recht kan instellen wegens schending van de licentieovereenkomst, wanneer laatstgenoemde een dergelijke beperking overtreedt.

De houder van een recht op een voor één der drie landen in licentie gegeven model kan de licentiehouder, die in één der andere landen voortbrengselen waarvan het uiterlijk wordt bepaald door het model, verkoopt of zelfs vervaardigt, dus niet vervolgen wegens inbreuk.

Hij kan tegen hem slechts een vordering instellen wegens niet nakoming van de overeenkomst.

Het kan voorkomen dat de licentiehouders schade lijdt wegens inbreuk op het model. In dat geval kan hij vergoeding eisen van de geleden schade, maar heeft hij geen zelfstandige vordering; hij zal tezamen met de houder van het model de vordering moeten instellen. Alleen de houder kan namelijk beslissen of al dan niet een vordering zal worden ingesteld en hij alleen kan hierbij als eiser optreden.

Artikel 14

Dit artikel handelt over de inbreuk.

Aangezien het uitsluitend recht door het eerste depot ontstaat (rechtscheppend depot), spreekt het vanzelf dat een rechtsvordering inzake een model niet kan worden ingesteld zolang dit model niet gedeponeerd en dus ook niet ingeschreven is. Bij het uitleggen van de omvang van het recht dient rekening gehouden te worden met hetgeen is opgemerkt betreffende de ondergeschikte verschillen in de toelichting op artikel 4, onder 1, a.

De vordering kan dus geen betrekking hebben op hetgeen zich vóór het depot heeft afgespeeld, aangezien het recht niet bestond zolang deze formaliteit niet was vervuld.

Onder 1 wordt een uitputtende opsomming van de inbreukmakende handelingen gegeven. Wil er sprake zijn van inbreuk, dan moeten deze handelingen verricht zijn met een industrieel of commercieel oogmerk. Reproductie met een opvoedend of documentair oogmerk is dus toegestaan. De woorden "industrieel of commercieel oogmerk" moeten ruim worden uitgelegd, opdat een juiste beoordeling kan worden gegeven van de feiten die een wezenlijke en ongerechtvaardigde aantasting van dit uitsluitend recht vormen.

Een geding wegens inbreuk is in het algemeen tweeledig, te weten:

- a) de vordering tot het staken van de inbreukmakende handelingen voor de toekomst;
- b) de vordering tot schadevergoeding wegens in het verleden geleden schade.

In artikel 14 wordt onderscheid gemaakt tussen de handelingen waarop de beide vorderingen betrekking kunnen hebben: het verbod tot het verrichten van inbreukmakende handelingen kan worden opgelegd zodra het uitsluitend recht is ontstaan, dus vanaf de datum van het depot; de vordering tot schadevergoeding kan echter geen betrekking hebben op inbreukmakende handelingen die voor de publicatie hebben plaatsgevonden.

Dit systeem werd ingegeven door het streven te voorkomen, dat schadevergoeding wordt toegekend indien de inbreukmaker normaliter niet in staat is geweest zich op de hoogte te stellen van het bestaan van een uitsluitend recht.

Indien de inbreukmaker echter met wetenschap van het depot heeft gehandeld, zelfs voor dit gepubliceerd werd, is hij niet te goeder trouw geweest en in dat geval kan ook schadevergoeding worden toegekend voor de periode tussen de datum, waarop hij deze wetenschap verwierf en de datum van publicatie.

De onder 1 bedoelde handelingen kunnen niet als aantasting van het recht worden beschouwd indien zij zijn verricht door de successievelijke wederverkopers van voortbrengselen die binnen het Beneluxgebied in de handel zijn gebracht door de houder van het recht, de licentiehouders of de houder van het recht van voorgebruik.

De onder 1 genoemde handelingen kunnen slechts uit hoofde van deze wet worden vervolgd. Zoals opgemerkt onder punt 6 van de algemene beschouwingen, is het niet mogelijk voor feiten, die slechts inbreukmakende handelingen vormen, een vordering in te stellen op grond van de bepalingen inzake de bestrijding van oneerlijke mededinging, zelfs niet indien dit uitsluiting van elke bescherming tot gevolg zou hebben omdat het model niet of niet meer beschermd is krachtens de bepalingen van deze wet. Het zou een ander geval zijn indien de inbreuk vergezeld zou gaan van andere behandelingen die in strijd zijn met goed koopmansgebruik, bijvoorbeeld afbreukmakende kritiek op de voortbrengselen van een concurrent.

Artikel 15

Nietigheid van een depot, en bij gevolg, van een uitsluitend recht op een model kan worden ingeroepen door iedere belanghebbende en door het openbaar ministerie.

Een vordering tot nietigverklaring kan berusten op het feit, dat het model niet voldoet aan de in artikelen 1, 2 of 4 gestelde voorwaarden.

Indien het openbaar ministerie de nietigverklaring van een model eist, zijn uitsluitend de rechter te Brussel, 's-Gravenhage en Luxemburg bevoegd; het gaat hier om gevallen die ten dele buiten de sfeer van het privébelang vallen; voorts dient deze bevoegdheid de eenheid in jurisprudentie terzake te waarborgen.

III-19

Artikel 16

Alle gedingen uit hoofde van deze wet vallen onder de burgerlijke rechter, met uitsluiting van de correctionele rechtbanken en de rechtbanken van koophandel.

In geval van namaak van een model zonder duidelijk kunstzinnig karakter zou het voorzien van een strafsancie overdreven zijn. De strafrechtelijke sancties, voorzien in de auteurswetten van de Beneluxlanden, blijven evenwel toepasselijk in geval modellen met een duidelijk kunstzinnig karakter worden nagemaakt.

Het eerste lid van artikel 2 van de eenvormige wet sluit van de bescherming uit hoofde van de wet uit datgene wat noodzakelijk is voor het verkrijgen van een technisch effect. Het is wenselijk, dat slechts de burgerlijke rechter bevoegd is te oordelen over de aanwezigheid van een zodanig effect. Bovendien volgt uit het feit dat het auteursrecht en het recht op grond van de onderhavige wet gezamenlijk kunnen bestaan, dat slechts de burgerlijke rechter een uitspraak kan doen over deze twee rechten.

Indien de rechter beslist dat een modelrecht nietig is, beveelt hij ambtshalve doorhaling van de inschrijving. Dit vonnis geldt "erga omnes" aangezien zonder inschrijving het modelrecht niet bestaat.

Artikel 17

Het monopolie van de houder van het modelrecht dient te worden beperkt ten aanzien van hen die zelf vóór de datum van het depot of de datum van het recht van voorrang binnen het Beneluxgebied voortbrengselen hebben vervaardigd waarin het model, waarvoor een uitsluitend recht verworven werd, belichaamd is, zonder dat zulks bekendheid van het model in de zin van artikel 4 tot gevolg heeft gehad. De wet verstaat tevens onder fabrikant degene die de nodige voorbereidingen heeft getroffen voor de daadwerkelijke en wezenlijke vervaardiging, bijvoorbeeld door het vervaardigen van een standaardmodel en door het aanschaffen van de voor de vervaardiging benodigde grondstoffen. Voorts worden beschouwd als modellen waarvoor een recht van voorgebruik werd verworven, voorwerpen die slechts geringe verschillen vertonen met het gedeponeerde model.

Bedoelde personen zouden zelf een uitsluitend recht verkregen kunnen hebben indien zij tijdig het depot verricht hadden. Het feit dat zij dit verzuimd hebben vormt geen voldoende reden om hen te beletten voort te gaan met wat zij reeds deden vóór het depot.

De houder van een recht van voorgebruik kan niet zelf een vordering wegens inbreuk instellen of een licentie verstrekken, doch hij wordt gevrijwaard tegen een vordering wegens inbreuk.

Het recht van voorgebruik verleent aan de houder de bevoegdheid tot het verrichten van alle in artikel 14, onder 1 genoemde handelingen, echter met uitsluiting van de invoer van de betreffende voortbrengselen. De juridische grondslag van deze uitsluiting is dezelfde als die welke heeft geleid tot erkenning van het recht van voorgebruik, te weten de bescherming van de binnen het Beneluxgebied gelegen industrieën.

Het recht van voorgebruik kan slechts worden verkregen indien de handelingen waaraan dit recht zijn ontstaan ontleent te goeder trouw zijn verricht, dat wil zeggen indien niet op ongeoorloofde wijze is nagemaakt naar hetgeen reeds eerder door de houder van het modelrecht of door degene, van wie hij dit recht heeft verkregen, werd ontworpen of vervaardigd.

In dit artikel wordt tegemoet gekomen aan het rechtvaardigheidsgevoel, omdat het recht van voorgebruik eveneens wordt toegekend aan degene die het bedrijf van de houder van dat recht heeft verkregen. Dit doel zou zijn voorbij gestreefd indien de overdracht van het recht van voorgebruik zonder het bedrijf geoorloofd was, hetgeen in feite zou neerkomen op de mogelijkheid licenties te verlenen zonder houder te zijn van het uitsluitend recht. Teneinde dit te voorkomen is in het laatste lid bepaald, dat een recht slechts kan overgaan tezamen met het bedrijf waarin de vervaardiging heeft plaatsgevonden die tot het ontstaan van dit recht heeft geleid.

Artikel 18

Dit artikel biedt de mogelijkheid afstand te doen van de bescherming door middel van een verzoek tot doorhaling van de inschrijving. Indien het de inschrijving van een meervoudig depot betreft (bijvoorbeeld een serie zakdoeken, een collectie behangselpapier), is gedeeltelijke doorhaling mogelijk en behoeft deze dus niet voor alle modellen te gelden.

De mogelijkheid tot doorhaling is beperkt, zulks met het oog op derden die beweren op het recht aanspraak te kunnen maken, een en ander uiteraard voorzover zulks uit het register blijkt. Deze aanspraak kan voortvloeien uit een overeenkomst, bijvoorbeeld een pandrecht, of voortvloeien uit een rechtsvordering, bijvoorbeeld een vordering tot opeising in geval van ontvreemding van het model.

Artikel 19

De nietigverklaring, doorhaling of afstand moet steeds betrekking hebben op een bepaald model in zijn geheel. Gedeeltelijke nietigverklaring, doorhaling of afstand is niet mogelijk, aangezien dit een wijziging van het model tot gevolg zou hebben. Indien bijvoorbeeld uit de inschrijving van het model van een lamp de daarop aangebrachte decoratie geschrapt zou worden, zou het uiterlijk van het model daardoor volkomen wijzigen. Bescherming van een ander model dan het gedeponeerde kan slechts worden verkregen door middel van een nieuw depot.

Opgemerkt moet worden, dat de term "afstand" betrekking heeft op internationale depots en dezelfde betekenis heeft als vrijwillige doorhaling bij Beneluxdepots.

Artikel 20

Op grond van dit artikel wordt het Benelux-Bureau belast met de taak het modellenregister bij te houden en zorg te dragen voor publicatie van de inhoud daarvan.

Onder de taak, waarmede het Benelux-Bureau krachtens de voorgaande artikelen wordt belast, wordt mede verstaan de verplichting tot inschrijving, op verzoek van de belanghebbenden, van de beweerde rechten van derden als bedoeld in artikel 18.

Opgemerkt moet worden, dat de onder 1 a bedoelde wijzigingen geen betrekking hebben op het model zelf.

Indien een wijziging moet worden ingeschreven op grond van een rechterlijke beslissing, gaat het Benelux-Bureau hiertoe eerst over nadat deze beslissing in kracht van gewijsde is gegaan.

**Tekeningen of modellen met een duidelijk kunstzinnig karakter
(artikelen 21-24)***Artikel 21*

De eerste twee leden van artikel 21 handelen over de mogelijkheid van dubbele bescherming krachtens de auteurswet en krachtens de eenvormige wet.

Opdat deze dubbele bescherming zal kunnen plaatsvinden moet uiteraard aan de in deze beide wetten gestelde voorwaarden zijn voldaan. Zoals in de algemene beschouwingen uiteengezet, dient het model, om voor bescherming krachtens de auteurswet in aanmerking te komen, een duidelijk kunstzinnig karakter te vertonen.

Bij de beoordeling van het kunstzinnig karakter van een model dient men dit in zijn geheel te beschouwen. Aldus zal, wanneer in een model een kunstwerk is verwerkt - hetzij in zijn oorspronkelijke vorm, hetzij in een niet oorspronkelijke vorm, bijvoorbeeld als fotografische reproductie - dat nog auteursrechtelijke bescherming geniet, het model niet vanzelf aan het vereiste van artikel 21, lid 1 voldoen. Dat artikel stelt immers de eis van de aanwezigheid van een duidelijk kunstzinnig karakter van het model.

Eveneens zal wanneer anderzijds een kunstwerk dat geen bescherming meer geniet van het auteursrecht maar waarvan het duidelijk kunstzinnig karakter onbetwifelbaar is, in een model verwerkt is, dit model slechts dan als een model met een duidelijk kunstzinnig karakter aangemerkt worden, als de speciale verwerking van het kunstwerk in het model dit karakter vertoont; het is duidelijk dat in dit geval de artistieke waarde van het kunstwerk zelf dan geen rol meer speelt.

Indien het model dit duidelijk kunstzinnig karakter mist, kan het auteursrecht voor het daarin verwerkte kunstwerk niet ingeroepen worden om de namaak van het model te verbieden.

Deze namaak kan slechts worden vervolgd indien het model is gedeponeerd. Dit neemt niet weg dat de auteurswet van kracht blijft voor het gebruikte kunstwerk als zodanig, los gedacht van de verwerking daarvan in het model.

De strekking van het derde lid is de eisen inzake de rechtszekerheid van het publiek en de mogelijkheid tot dubbele bescherming met elkaar in overeenstemming te brengen. Het is immers gewenst dat het register een zo volledig mogelijk overzicht geeft van de beschermde modellen.

Met het oog hierop voorziet dit lid de verplichting, voor de auteur die het nuttig geoordeeld zou hebben zich eveneens door middel van een modellen-depot te beschermen, tot het afleggen van een speciale verklaring, in principe voordat het modelrecht vervalt. Met het oog op de rechtszekerheid van het publiek leek het noodzakelijk vrij strenge gevolgen te verbinden aan het niet-afleggen van deze verklaring; een niet aangemeld auteursrecht vervalt gelijktijdig met het modelrecht waarmee het werd gecumuleerd. Wanneer geen depot heeft plaatsgevonden blijft het auteursrecht uiteraard gehandhaafd.

Het auteursrecht, dat gecumuleerd werd met het modelrecht doch dat niet werd aangemeld, vervalt echter niet in alle gevallen. Het kan voorkomen, dat een kunstwerk zonder toestemming van de ontwerper daarvan in een gebruiksvoorwerp is verwerkt door een derde, die dit voorwerp vervolgens heeft gedeponeerd. Het zou onrechtvaardig zijn dat de ontwerper voor deze bepaalde verwerking van zijn auteursrecht zou worden beroofd wanneer deze derde het model in het openbaar domein heeft laten vallen. Daarom wordt in het derde lid bepaald dat het auteursrecht slechts vervalt indien de twee rechten in handen van dezelfde houder zijn.

Artikel 22

In het geval dat werd aangehaald in het laatste lid van de toelichting op artikel 21, bevatte het register geen volledige gegevens inzake hetgeen beschermd is.

Teneinde deze gevallen tot een minimum te beperken worden in artikel 22 enkele vermoedens vastgelegd, opdat de beide rechten in dezelfde handen blijven en de verplichting tot aanmelding volledig zal kunnen werken.

De ontwerper van een door de auteurswet beschermd kunstwerk, die aan een fabrikant het recht verleent zijn werk in een gebruiksvoorwerp te verwerken en het uiterlijk daarvan als model te deponeren, doet krachtens een vermoeden juris et de jure gelijktijdig afstand van zijn auteursrecht voor deze bepaalde verwerking van zijn kunstwerk. Hierbij moet worden opgemerkt, dat het eerste lid zowel betrekking heeft op de kunstenaar, die toestemming geeft tot het depot van het Atomium (door hem ontworpen kunstwerk) als presse-papier (model), als op een kunstschilder, die toestemming verleent tot het depot van een bonbonnière waarop een afbeelding voorkomt van een van zijn schilderijen.

Het tweede lid schept een vermoeden juris tantum, dat degene die een model met een duidelijk kunstzinnig karakter heeft gedeponerd, dit model zelf heeft ontworpen en derhalve de houder is van het desbetreffende auteursrecht.

Deze beide leden dekken nagenoeg alle gevallen: ofwel de deposant heeft het recht om te deponeren en derhalve gelijktijdig het auteursrecht gekocht (eerste lid); ofwel hij heeft deze rechten niet gekocht en wordt derhalve, tot bewijs van het tegendeel, beschouwd zelf de ontwerper te zijn. Dit bewijs van het tegendeel kan slechts geleverd worden door de werkelijke ontwerper of zijn rechtverkrijgende. Het gaat hierbij uiteraard alleen om een ontvreemd model. Is er namelijk een overeenkomst geweest, dan kan de werkelijke ontwerper zich niet op zijn auteursrecht beroepen krachtens het vermoeden van het eerste lid.

De bedoeling van het derde lid is te voorkomen, dat tengevolge van een overdracht de beide rechten gescheiden worden, hetgeen het beginsel van de publiciteit van door de auteurswet beschermde modellen opnieuw in gevaar zou brengen.

Artikel 23

Eveneens met het doel te voorkomen dat beide rechten worden gescheiden, wordt in artikel 23 met betrekking tot het auteursrecht van door een werknemer ontworpen kunstwerken hetzelfde systeem gevolgd als dat van artikel 6 inzake het modelrecht voor deze scheppingen.

Artikel 24

In beginsel dient de verklaring te worden afgelegd voordat het modelrecht vervalt.

Bij een vordering tot nietigverklaring is echter van tevoren niet bekend of en wanneer de nietigheid zal worden uitgesproken. In het ontwerp wordt derhalve aan de houder van het nietigverklaarde model een speciale termijn toegekend voor het afleggen van de verklaring. In het belang van derden is deze termijn zeer kort teneinde de rechtsonzekerheid tot een minimum te beperken.

Hetzelfde streven naar rechtszekerheid voor derden heeft ten grondslag gelegen aan het vereiste van inschrijving en publicatie van de verklaringen.

**Overgangsbepalingen
(artikelen 25-27)***Artikel 25*

Dit artikel handelt over de handhaving van de in één der Beneluxlanden vóór het in werking treden van de eenvormige wet verworven modelrechten.

Zoals in het begin van deze toelichting werd vermeld, bestaat in België een bijzondere wet op de bescherming van tekeningen en modellen van nijverheid. In Nederland en Luxemburg bestaan hieromtrent geen wettelijke voorschriften, ofschoon een deel der modellen bescherming geniet uit hoofde van de auteurswet en in bepaalde gevallen bescherming bestaat uit hoofde van de wettelijke bepalingen inzake de bestrijding van de oneerlijke mededinging.

De in één der drie Beneluxlanden verkregen bescherming uit hoofde van de nationale wetgeving zal na het in werking treden van de eenvormige wet onverkort blijven bestaan, zonder zich evenwel tot de beide andere Beneluxlanden uit te breiden. Deze wettelijke bepalingen blijven onverminderd van kracht op deze modellen. Zo blijft het bijvoorbeeld mogelijk om, evenals vóór het in werking treden van de eenvormige wet, in Nederland een beroep te doen op artikel 1401 van het Nederlands Burgerlijk Wetboek inzake in Nederland of elders in de handel gebrachte modellen.

In dit verband dient te worden opgemerkt, dat de in artikel 1 van deze wet gegeven definitie van modellen minder ruim is dan die van het Belgische Koninklijk Besluit nr. 91 van 29 januari 1935. Bij de toepassing van het overgangsrecht dient geen rekening te worden gehouden met de definitie gegeven in artikel 1 van deze wet, doch met die gegeven in de oude wet.

Artikel 26

In dit artikel wordt bepaald, dat de oude Belgische depots die alle onder verzegeld omslag zijn verricht, willen deze als bewijsmiddel kunnen blijven dienen, opnieuw gedeponeerd moeten worden bij de Belgische Dienst voor de industriële eigendom. Dit depot zal in beginsel een open depot zijn.

Deze bepaling was noodzakelijk om aan de rechtsonzekerheid, die voortvloeit uit het bestaan van verscheidene duizenden geheime depots, een einde te maken.

Indien het bevestigende depot niet wordt verricht, verliest de belanghebbende de mogelijkheid zich op het geheime depot te beroepen als bewijsmiddel voor het bestaan en de datum van zijn schepping. Hij behoudt evenwel het recht op zijn model, aangezien dit recht zonder formaliteiten gehandhaafd blijft en artikel 26 ieder ander bewijsmiddel dan het geheime depot onaangetast laat.

Artikel 27

Artikel 27 is nagenoeg letterlijk hetzelfde als artikel 33 van de eenvormige Beneluxwet op de warenmerken.

Teneinde een verhindering van het vrije Beneluxverkeer door middel van modelrechten zoveel mogelijk tegen te gaan, is bepaald dat de invoer van voortbrengselen, waarin door of met de toestemming van de houder van het recht in het ene land een model is beli-

chaamd, in een ander Beneluxland niet kan worden belet door de houder van het recht in het andere land, indien deze houders economisch verbonden zijn.

HOOFDSTUK IV

III-24

Algemene bepalingen (artikelen 28-30)

Artikel 28

Het "Beneluxgebied" wordt door dit artikel omschreven. Het omvat niet de overzeese gebiedsdelen.

Artikel 29

Dit artikel bepaalt de bevoegdheid van de rechter volgens beginselen die uit de eenwording van het rechtsgebied der drie landen inzake modellen voortvloeien.

Deze beginselen zijn wat betreft de territoriale bevoegdheid van toepassing, indien een toekenning van rechtsbevoegdheid bij overeenkomst ontbreekt. Een dergelijke toekenning wordt slechts erkend indien zij uitdrukkelijk is overeengekomen. Het lijkt inderdaad nodig, dat de aandacht van partijen in het bijzonder op deze clausule wordt gevestigd.

Indien een zodanige overeenkomst ontbreekt, zal de territoriale bevoegdheid bepaald worden volgens de reeds in het verdrag van Brussel van 28 maart 1925 tussen België en Nederland neergelegde regelen, namelijk naar de woonplaats van de gedaagde of naar de plaats, waar de in geding zijnde verbintenis is ontstaan, is nagekomen of moet worden nagekomen.

Het werd echter nodig geacht een te grote uitbreiding van de bevoegdheid van de rechter van de plaats, waar het Benelux-Bureau voor Tekeningen of Modellen zal worden gevestigd, te voorkomen.

Wanneer men zich enkel en alleen zou houden aan de regelen van 1925, zou men vaak kunnen stellen, dat de rechter van die plaats bevoegd is als zijnde de rechter van de plaats waar de in geding zijnde verbintenis, die uit de betwiste inschrijving voortvloeit, is ontstaan. Nu is niet in te zien waarom aan de rechter van één der verdragsluitende landen een dergelijke voorkeur gegeven zou moeten worden.

Wanneer de zaak neerkomt op strijd tussen twee inschrijvingen, lijkt het billijk de rechter van de plaats waar de eiser is gevestigd bevoegd te verklaren in alle gevallen, waarin de gedaagde geen woonplaats heeft binnen het Beneluxgebied.

Wanneer geen van beide partijen binnen het Beneluxgebied is gevestigd, moet de eiser vrij zijn naar de keuze in Brussel, 's-Gravenhage of Luxemburg te dagvaarden.

De laatste twee leden van artikel 29, onder 1 beogen dit resultaat te bereiken.

Artikel 29, onder 2 verplicht de rechter ambtshalve zijn territoriale bevoegdheid nauwkeurig na te gaan en uitdrukkelijk vast te stellen, voordat hij vonnis wijst.

Het bepaalde onder 3 en 4 is overgenomen uit het verdrag tussen België, Nederland en Luxemburg betreffende de rechterlijke bevoegdheid, betreffende het faillissement en betreffende het gezag en de ten uitvoerlegging van rechterlijke beslissingen, van scheidsrechterlijke uitspraken en van authentieke akten, getekend te Brussel op 24 november 1961.

Artikel 30

Deze bepaling spreekt uit, dat de internationale verdragen, waarbij de drie Beneluxlanden partij zijn of zullen worden, namelijk het verdrag van Parijs tot bescherming van de industriële eigendom en de Overeenkomst van 's-Gravenhage inzake het internationaal depot van tekeningen of modellen van nijverheid, voorrang genieten.

Teneinde geen enkele twijfel te laten bestaan over de vraag of de onderdanen der Beneluxlanden en de onderdanen van de landen die geen partij zijn bij de Unie van Parijs, maar woonplaats hebben of daadwerkelijk en wezenlijk een onderneming van nijverheid of handel bezitten in het Beneluxgebied, de bepalingen van het verdrag van Parijs en van de Overeenkomst van 's-Gravenhage te hunnen voordele kunnen invoeren, wordt deze mogelijkheid hun uitdrukkelijk door artikel 30 onder 2 toegekend.

De onderdanen van de andere tot deze verdragen toegetreden landen, alsmede de met hen gelijkgestelde personen, kunnen reeds aanspraak maken op toepassing te hunnen gunste van het verdrag van Parijs en van de Overeenkomst van 's-Gravenhage krachtens het in deze Overeenkomsten zelf bepaalde (artikelen 2 en 3 van het verdrag van Parijs; artikel 3 van de Overeenkomst van 's-Gravenhage).

III-25

III-26